Glas zaveznikov

Leto II. Št. 425 — Informacijski dnevnik A. I. S. — Cena 4 lire

TRST, torek 5. novembra 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 8 - Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I.. Società per la Pubblicità in Italia, Trst ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Sestanek štirih zunanjih ministrov

Najprej razprava o Trstu

Danes predvidoma zaslišanje Jugoslavije in Italije

LAKE SUCCESS, 5. novembra — Vzporeditveni odbor glavne skupščine Združenih narodov je imel včeraj 24 minutno zasedanje, kar predstavlja eno izmed najkrajših zasedanj njegove zgodovine, ker se je neki član pritožil, da člani niso dobili dokumentov glede vprašanj, o katerih je razpravljati. Od odbora so zahtevali, naj bi vključili v dnevni red glavne skupščine 8 dodatnih vprašanj. Ta vprašanja obravnavajo razne zadeve, med katerimi predlog o razširitvi gospodarskega in socialnega sveta in predlog glede zločinov «rodomora (iztrebljevanja rasnih in narodostnih skupin)».

Ob otvoritvi zasedanja je sovjetski zastopnik Andrej Gromiko izjavil, da je dobil samo dva dokumenta. Ostali člani so podprli Gromika in so omenili, da bi potrebni dokumenti morali biti v njihovih rokah vsaj 24 ur pred pričetkom zasedanja.

Glavni tajnik Trygve Lie je objavil, da je večina članov odbora bila v Hyde Parku, da bi počastili grob pokojnega predsednika Roosevelta in zaradi tega tajništvo Združenih narodov ni moglo stopiti z njimi v stik, da bi jim izročilo potrebne dokumente.

Predsednik Paul Henri Spaak je dejal, ker našteta vprašanja v dnevnem redu odbora niso bila z[illegible]ne narave in ker niso zadeve svetovnega miru, bi o nekaterih lahko razpravljali, toda če odbor to tako želi, lahko celotno vprašanje preložijo.

Zasedanje so nato preložili na danes do 20. ure (tržaška ura). Ob izhodu so vsakemu članu izročili popolno zbirko dokumentov v preučevanje.

Poljski delegat pri Varnostnem svetu dr. Oskar Lange je predložil, naj bi špansko vprašanje črtali z dnevnega reda.

Dejal je, da so se nabrali številni dokumenti o vprašanju in je nasvetoval, naj bi dokumente glede tega dali na razpolago glavni skupščini.

Brazil in Avstralija sta izjavila, da hočeta glasovati v korist poljskega predloga. Združene države, Francija, Sovjetska zveza, Mehika in Velika Britanija so tudi podprle predlog. Končno je Svet s soglasnostjo sklenil, da črta špansko vprašanje z dnevnega reda.

Dokler niso bili sprejeti te odločitve, glavna skupščina ni mogla ukreniti ničesar o predlogih, ki zahtevajo prekinitev diplomatskih odnošajev s Španijo.

Byrnes je imel včeraj dolg razgovor z Bevinom v hotelu Waldorf Astoria v New Yorku. To je bil njum prvi sestanek. Byrnes je nadalje govoril s francoskim zastopnikom Couve De Murvillesom.

Med zasedanji sveta zunanjih ministrov v New Yorku, bo verjetno Couve De Murville, najbolj zaposlen mož. Kot voditelj francoskega odposlanstva zastopa francoskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra Georgesa Bidaulta, ki je zaposlen z volitvami v Franciji.

Kot uradni namestnik se bo moral udeležiti vseh zasedanj namestnikov štirih zunanjih ministrov, ki morajo preučiti posebna vprašanja, za katera so pooblaščeni ministrov, istočasno pa bo moral obdržati najtesnejše stike z Bideaultom v Parizu zaradi vzporeditve francoske politike z razvojem položaja pri Svetu.

Včeraj popoldne so se sestali tajniki zunanjih ministrov, da sestavijo dnevni red konference. Danes bodo ministri začeli z razpravljanjem o petih mirovnih pogodbah. Menijo, da bodo najprej razpravljali o spornem vprašanju Trsta in takoj nato o podonavski plovbi.

Predstavnikom štirih velesil je italijanska vlada predložila prošnjo za revizijo italijanske mirovne pogodbe, bolgarska vlada pa prošnjo za spremembe k mirovni pogodbi z Bolgarijo.

Včeraj je imel svet zunanjih ministrov v New Yorku prvi sestanek. Posebni dopisnik britanske poročevalske službe poroča, da je bil pričetek zelo srečen. Sklenili so, da bodo pričeli z delom o mirovni pogodbi z Italijo, in sicer tako, da ne bodo ponovno govorili o klavzulah, o katerih se vsi štirje zunanji ministri strinjajo. Pričeli so s klavzulami, ki jih je sprejela pariška konferenca z dvetretjinsko večino.

Omenjeni dopisnik pravi, da je še mnogo prezgodaj delati kake zaključke o izidu sedanjih sestankov, toda iz včerajšnjega sestanka se vidi, da je sovjetska vlada odločena, da bo vztrajala na liniji, ki jo je zastopala v Parizu, in to brez ozira na priporočila pariške konference. Molotov je ponovil svoje ugovore proti klavzulam, ki jim je Sovjetska zveza v Parizu nasprotovala in je skušal celo ponovno odpreti vprašanje, o katerem so se zastopniki štirih velesil že sporazumeli, to je o členu 3, ki določa jugoslovansko mejo. Očividno je neka razlika med ruskim in angleškim besedilom tega člena in zato ga je treba ponovno določiti. Tako je Molotov predložil, naj bi ministri zaslišali Jugoslovane, preden bi padel sklep o končnem besedilu.

Minister Byrnes ki je predsedoval konferenci in minister Bevin sta rekla, da je pariška konferenca priporočila, naj zaslišijo Jugoslavijo le o tržaškem statutu. Končno so sklenili, da bodo na prihodnjo sejo povabili Jugoslovane in Italijane.

Nato so ministri razpravljali še o dveh drugih členih ter so končno sklenili, da bodo razpravo o obeh členih odložili. Pri tem je šlo za člen, ki vsebuje italijansko-avstrijski sporazum o krajevni samoupravi za južno Tirolsko. Ta člen so v Parizu odobrili z dvetretjinsko večino, toda Molotov je spet dejal, da nima nič skupnega z italijansko mirovno pogodbo.

Drugi člen govori o italijanskih reparacijah Jugoslaviji in Grčiji. Pariška konferenca je priporočila, naj bi Jugoslavija in Grčija dobili enako vsoto. Molotov pa je spet zahteval, da mora Jugoslavija dobiti dve tretjini in je rekel, da svet zunanjih ministrov ne sme storiti ničesar, kar bi povzročilo, da bi Jugoslavija odklonila podpis mirovne pogodbe. Zunanji ministri so že dobili italijansko noto, ki protestira proti celotni koncepciji mirovne pogodbe.

Zastopniki Italije in Jugoslavije bodo danes prisostvovali drugi seji Sveta zunanjih ministrov ter podali svoje stališče o spornih točkah mirovne pogodbe, ki se nanašajo na Trst.

Včeraj zunanji ministri niso mogli doseči sporazuma o tem, ali naj Italija in Jugoslavija omejita svoje pripombe zgolj na vprašanje Trsta. Sovjetski zunanji minister Molotov je trdil, da je potrebno, da dovoljijo Jugoslaviji obširneje podati njeno stališče o vprašanjih meje. Britanci in Američani pa so bili za to, da bi se razprava rajši omejila samo na Trst.

Ako bodo Italijani in Jugoslovani mogli prisostvovati današnjemu sestanku, potem je pričakovati, da bo njihova zadeva izpolnila ves čas, ki je določen za drugi sestanek zunanjih ministrov.

V primeru, ako niti Italijani niti Jugoslovani ne bi bili pripravljeni, da bi mogli v tako kratkem času predložiti svoje zadeve zunanjim ministrom, potem bodo zunanji ministri verjetno še nadalje od točke do točke preučevali tista priporočila pariške konference, o katerih štiri velesile doslej niso dosegle sporazuma.

Pričakujejo, da bodo namestniki zunanjih ministrov danes pričeli preučevati tiste klavzule mirovnih pogodb, ki vsebujejo človečanske pravice prebivalstva ozemelj, ki so jih morali sovražniki odstopiti državam.

Molotov je sinoči rekel, da «takšne klavzule niso potrebne». Predložil je popravek v obliki klavzule, ki določa, da mora biti prebivalstvo «zaščiteno po temeljnih pravnih določbah v vsaki državi».

Byrnes je proti temu ugovarjal in rekel, da ne more biti govora o osnovnih svoboščinah za prebivalstvo, ki pride v druge države, če tamkaj takšnih osnovnih pravnih določb ni.

Končno so sklenili, da bodo vse točke, o katerih se niso sporazumeli, izročili namestnikom zunanjih ministrov.

Zunanji ministri so nato razpravljali o spornem vprašanju reparacij. Gre za to, koliko reparacij naj dobijo Grčija, Jugoslavija in Abesinija. Prišlo je do nasprotstva med Sovjetsko zvezo in drugimi, ko je Molotov zahteval, da mora Jugoslavija dobiti dvakrat tako velik znesek kot Grčija, ker so bile njene žrtve večje.

Bevin se je temu odločno upri in poudaril, da je Grčija zelo trpela zaradi neizzvanega napada osnih držav.

Zahteval je, da morajo to vprašanje najprej temeljito prerešetati strokovnjaki gospodarskega odbora, zunanji ministri pa morajo dotlej ostati pri poročilih konference. Rekel je, da je «nemogoče postaviti Grčijo na slabši položaj».

Politične razmere v Romuniji in na Poljskem

LONDON, 5. novembra. — *Diplomatski dopisnik «Manchester Guardiana» poroča: «Spor med zastopniki vzhodne «demokracije» in zagovorniki zahodno-evropskega pojma demokracije se nadaljuje. Britanska in ameriška zahteva, naj romunska vlada dovoli pri volitvah, ki bodo 19. novembra, opozicijskim strankam iste ugodnosti, kot jih uživajo vladne stranke, sta bili odbiti.*

Vladni stranki sta še povečali kampanjo proti «reakcionarjem, ki hočejo Romunijo pahniti zopet v na poljevdalno stanje». Te vladne stranke imajo očividno za «reakcionarje» vse socialiste, liberalce in konservativce, ki niso voljni uklonitij se totalitarističnim pojmom o demokraciji. Kot «demokratične» imajo le skupine, ki sodelujejo v vladnem bloku.

Na Poljskem je situacija podobna. Tudi tam vladne sile vodijo kampanjo proti nasprotnikom, zlasti proti Mikolajczykovi kmetski stranki V zadnjem času so bili aretirani razni znani uredniki listov kmetske stranke, med njimi tudi Sigmund Avgustinski, glavni urednik lista «Gazeta Ludova». Razen tega je morala «Gazeta Ludova» na zahtevo vlade omejiti naklado na 50.000 izvodov.

Jan Zaranski, eden izmed urednikov lista «Gazeta Ludova», ki je znan strokovnjak za nemška vprašanja, je bil nedavno aretiran. Zaranski je predaval mednarodno pravo na varšavski univerzi in je znamenita osebnost v poljskem odporniškem gibanju proti Nemcem.

PREKINITEV SOVRAŽNOSTI V BATAVIJI

Batavija, 5. novembra

V Bataviji so dali ukaz za prekinitev sovražnosti. Ta ukaz sledi dolgim pogajanjem, ki so bila med nizozemskimi in indonezijskimi oblastmi pod predsedstvom posebnega britanskega odposlanca v jugovzhodni Aziji lorda Killearna.

HAMBURŠKA LUKA BO POPRAVLJENA DO 1950

Hamburg, 5. novembra

Britanska obveščevalna služba sporoča, da bodo hamburško luko vzpostavili na predvojno stanje do vključno 1950 leta po štiriletnem načrtu obnovitve, katerega so izdelale nemške krajevne oblasti skupno z britansko vojaško upravo.

PRED NOVO ŠPANSKO BEGUNSKO VLADO

Pariz, 5. novembra

Po vesteh, ki so se pojavile v francoskem tisku, bodo špansko republikansko vlado v izgnanstvu, katere glavni sedež je v Parizu, prihodnji teden spremenili.

Poročevalce dr. Girala, predsednika španske republikanske vlade v izgnanstvu, pa je v Londonu gorenje vesti demantiral «Pooblaščen sem — je izjavil — odločno demantirati vse vesti v zvezi z možnim razdorom v španski republikanski vladi pod predsedstvom dr. Girala. Pred odhodom v New York je dr. Giral dobil soglasno zaupnico svoje vlade, političnih strank in sindikatov, ki so v njej zastopani. Namen tistih, ki si izmišljajo in razširjajo takšne vesti — je zaključil dr. Giralov poročevalec — je bil vedno, da povzročajo zmedo med nasprotniki generala Franca bodisi v Španiji kot v tujini.»

BOLGARSKA OPOZICIJA BO PRIŠLA PRED SODIŠČE

London, 5. novembra

V Bolgariji bo prišlo pred sodišče 21 voditeljev opozicije, katere obtožujejo, da so dajali lažnive izjave o poteku volitev, ki so bile prejšnjo nedeljo in pri katerih je zmagala Domovinska fronta, katero nadzorujejo komunisti. Med obtoženci je tudi glavni tajnik bolgarske socialdemokratske stranke. Prav tako bo prišel pred sodišče bivši predsednik sofijske občine in član opozicije v nadzorstvenem odboru za volitve g. Nikola Brozov, ker je izjavil, da volitve niso bile svobodne. Govoril je o domnevnih primerih ustrahovanja ter o neizpolnjenih volivnih listkih.

PERZIJSKE VOLITVE

Teheran, 5. novembra

Perzijski ministrski predsednik Ghavam Es Sultaneh je odredil, naj se pričnejo volitve za 50. perzijsko zbornico 7. decembra in zaključijo 21. decembra.

Herbert Morrison o miru

Totalna zaposlitev delovne sile

HERBERT MORRISON

... Mir na svetu je rezultat pametne organizacije svetovne trgovine in pametnega nadzorstva vojaške moči...

LONDON, 5. novembra — Britanski minister Herbert Morrison je izjavil na zasedanju združenja Združenih narodov v svojem volivnem okraju Lewisham, da lahko tudi le ena sama država povzroči tretjo svetovno vojno. Izjavil je: «V sedanjem položaju sveta je dejstvo, da imajo tri velesile, Združene države, Sovjetska zveza in britanski Commonwealth, mir v svojih rokah in da lahko obdrže svetovni mir, kadar delujejo v sporazumu.»

«Te tri velesile lahko skupno bdijo nad bodočim mirom, toda govori ne zadostujejo, niti izjave, da vojna ni pred vrati. Riziko vojne ostane in ta riziko je težak, razen če se tri velesile ne bodo združile v popolnem sporazumu in v aktivnem sodelovanju za ohranitev svetovnega miru.

«Če ena izmed treh velesil pretrga sporazum in se ostali dve združita skupno z malimi državami proti njej, bo nastala na tak način nevarnost nove svetovne vojne.

«Da bi zares lahko upali v mir, moramo imeti za svojo dolžnost, da poizkusamo izkoreniniti vzroke vojne, od katerih sta največja siromaštvo in pomanjkanje politične ter gospodarske varnosti.

«Trgovina med državami tvori le eno možno osnovo za prospeh in za rešitev sveta: to je le ena možna pot, toda ne edina. Široko omrežje svetovne trgovine, ena izmed neprimerljivih osvojitev v človeški zgodovini, lahko razširi ravno tako gospodarsko propast kakor gospodarski prospeh, kakor v ostalem žile odvodnice človeškega telesa lahko obdrže človeka pri dobrem zdravju ali pa razširijo bolezen po vseh delih telesa.

«Mi ne smemo nikoli pozabiti, da je mir na svetu rezultat pametne organizacije svetovne trgovine in pametnega nadzorstva vojaške moči.

«Če vse države ne bodo sodelovale pri povečanem prospehu, se bomo znašli pred nevarnostjo krize nadprodukcije, pred uvozom brezposelnosti, pred nezaupanjem in pred obupnimi varnostnimi gospodarskimi ukrepi, ki bi končno dovedli do zadušitve industrije in bi privedli nazaj uboštvo, ki prinaša semena vojne. Ko govorim o «uvažanju ali izvažanju brezposelnosti», mislim na egoistične in slepe ukrepe, ki so jih pred leti uporabile vse države, v nameri dati delo svoji delovni sili z pošiljanjem svojih delavcev v ostale države.

«Mi ne bomo več poizkušali izvažati brezposelnosti». Naša politika totalne zaposlitve delovne sile bo storila za dolgo časa pomanjkanje delovne sile. To je eden izmed največjih prispevkov, ki jih država lahko da k zdravi in cvetoči svetovni trgovini in svetovnemu miru.

USMRTITEV VOJNIH ZLOČINCEV

Beograd, 5. novembra

Po vesteh agencije Tanjug so včeraj popoldne usmrtili v Novem Sadu madžarske zločince, ki so odgovorni za pokolje v teh krajih. Ob 14. uri so usmrtili vojne zločince generala Franca Szombathelyja, podpolkovnika Laceosa Tarla, podprefekta Backeja Ernoeja Balsaija, župana v Novem Sadu Mindlosa Nagyja, generala Ferenca Bajorja in bivšega trgovca v Novem Sadu Pala Perpatija. Ob 17. uri so obesili generala Jozefa Grasayja in stotnika Martona Zeldyja. Glavno odgovornost za pokolje je imel general Ferenc Feketeralmi Zedner, ki ga bodo danes javno obesili.

AMERIŠKE VOLITVE

Washington, 5. novembra

Statistični zavod Gallup je objavil številke za današnje kongresne volitve v Združenih državah. Po tej statistiki se je 58% vprašanih oseb izreklo za republikanske kandidate in 42% za demokratske. Pri volitvah leta 1944 so demokratski kandidati dobili 52% glasov in republikanski 48% glasov.

Večina ameriških listov napoveduje veliko republikansko zmago pri volitvah v kongres; brzojavka BBC iz Washingtona pravi, da bo najbrže predsednik Truman v sledečih dveh letih moral vladati z reprezentančno zbornico, v kateri bodo glasniki in predsedniki vseh najvažnejših odborov republikanci. Le-ti morajo pridobiti 26 sedežev, da dosežejo večino v poslanski zbornici; neki voditelj njihove stranke je zatrdil, da bodo pridobili dvakrat toliko.

Na drugi strani pravijo demokrati, da bodo obdržali svojo večino z majhnim presežkom. Pri volitvah v senat so izgledi obeh strank verjetno izenačeni: republikanci morajo pridobiti deset sedežev, da dosežejo večino; dopisnik pravi, da se te volitve lahko končajo tako, da bosta obe stranki dobili enako število sedežev.

Thomas o kolonijah

LONDON, 5. novembra. — Britanski minister za kolonije Thomas je na zasedanju komisije za zaupno upravo Združenih narodov izjavil, da je sovjetska vlada slabo poučena o vprašanjih britanskih kolonij. Maršal Smuts je stavil predlog, naj priključijo Južnoafriški zvezi bivše nemške kolonije v jugozahodni Afriki.

Britanski minister je komisiji najprej stavil predlog svoje vlade glede prvega sporazuma o Tanganiki, Togu in Kamerunu, ki so ozemlja pod mandatno upravo. Izrazil je nato presenečenje svoje vlade nad trditvijo Molotova pretekli teden v skupščini, češ da se obotavljajo uvesti zaupno upravo pod zaščito Združenih narodov. Molotov je bil slabo poučen. Pred nekaj meseci je britanska vlada sporočila vsem drugim vladam, med njimi tudi sovjetski, načrt svojih predlogov. Očividno pa leži ta načrt še vedno neopažen v Moskvi. V resnici niso v Londonu prejeli niti potrdila o prejemu.

Minister je nato zatrdil skupščini, da Velika Britanija zelo želi, da bi države, ki si ne vladajo same, prišle pod mednarodno nadzorstvo. Pripomnil je, da je Velika Britanija nakazala 120 milijonov funtov za razvoj kolonij v prihodnjih 10 letih. Britanski minister je dejal, da bi to moralo razbliniti legendo, ki še živi pri nekaterih, da so kolonijska ozemlja za Veliko Britanijo vir dohodkov.

Nasprotno meni, da so vprašanja krajevnih pogojev, javnega zdravja, dela, vzgoje, industrije itd. primarne važnosti. Maršal Smuts je obvestil komisijo, da bivša nemška ozemlja južnozahodne Afrike žele priključitev k Južnoafriški uniji in je pojasnil, da je po mandatu, ki ga je prejela od Društva narodov po prvi svetovni vojni, Zveza upravljala ta ozemlja tako dobro, da je njihova zbornica soglasno zahtevala priključitev. Za razvoj teh ozemelj so potrebne nove investicije in te more dati samo Zveza.

OSEM BOMB EKSPLODIRALO V MADRIDU

Madrid, 5. novembra

Sinoči so eksplodirale bombe pred šestimi drogerijami v raznih predelih Madrida. Povzročile so škodo in ranile tudi nekega pešca. Do sinoči še ni bilo podrobnosti. Pozneje so izvedeli, da sta drugi dve bombi eksplodirali pred neko drugo drogerijo, tako da je skupno število vseh eksplozij narastlo na osem. Potrdili so tudi, da so ranjenega pešca prepeljali v bolnišnico in da je težko ranjen. Še tri druge osebe, neki mladenič, njegova zaročenka in njena prijateljica, so bile ranjene pri eni izmed teh eksplozij.

SVOBODNE VOLITVE V ROMUNIJI

Bukarešta, 5. novembra

V nekaterih okrožjih, poroča agencija «Tanjug», opoziciji ni uspelo zbrati potrebnega števila kandidatov za svoje liste, tako da so te liste razveljavili. Poseben neuspeh je doživela opozicijska stranka socialnih demokratov, katero vodi Titel Petrescu. V nekaterih volivnih okrožjih, kjer je opoziciji uspelo sestaviti svojo listo, so kandidati izstopili iz stranke.

Poročevalec britanskega zunanjega ministrstva je zanikal romunsko trditev, da nedavna britanska protestna nota, da opozicijske stranke niso imele popolne svobode v pripravi na bližnje splošne volitve, tvori poseganje v notranje zadeve Romunije.

Poročevalec je dejal, da Velika Britanija meni, da so protesti glede sedanje volivne kampanje v Romuniji upravičeni, ker je Velika Britanija priznala romunsko vlado v pretekli zimi na podlagi izvestnih zagotovil, katerih pa se, je videti, niso držali.

Poročevalec je pristavil, da je priznanje romunske vlade, v mejah pred podpisom mirovne pogodbe, le izvršeno dejstvo in ga ne bodo spremenili zaradi splošnih volitev, ki se bodo vršile čez dva tedna.

Preiskava o atentatu na angleško veleposlaništvo

Aretacija nekega Jugoslovana

RIM, 5. novembra. — *Rimska policija, ki nadaljuje s preiskavami o atentatu na britansko veleposlaništvo, je izvedla aretacijo 6 novih oseb, od katerih so 3 poljski Židje. Zdaj jih zaslišujejo. S temi zadnjimi osebami, ki jih je aretirala policija in karabinijerji, znaša število aretiranih 14. Videti pa je, da bodo tujca poljske narodnosti, ki ga je policija pretekle dni aretirala, izpustili, ker mu pri zaslišavanju niso dokazali ničesar obremenilnega.*

Policija išče velik avto, ki je dne 30. oktobra proti 24. uri vozil tujce in so ga videli pred barom «Egidi» v ulici Tritone.

Nastal je nov razvoj v položaju. Neki dokument, ki mislijo, da je poročilo židovske teroristične organizacije «Irgun Zwai Leumi», dokazuje, da je za incident odgovorna ta organizacija. Poročilo so razdelili dopisnikom novinarskih agencij. Poročilo zatrjuje, da napad na britansko veleposlaništvo pomeni začetek tako zvane vojaške židovske fronte.

Glede preiskav o atentatu na britansko veleposlaništvo se je zdaj izvedelo, da so karabinijerji iz S. Lorenza in Lucina izvršili nadaljnjo aretacijo.. Aretiranec je neki Jugoslovan. Včeraj ob 14. uri so preiskovalni agenti rimske kvesture, karabinijerjev in angleške ter ameriške policije izvršili preiskavo na licu mesta v ulici XX. septembra.

Prvega novembra zvečer je nekaj agentov zasledilo v ulici Clitunno vrečico, ki je vsebovala 35 še nedotaknjenih cevk stisnjenega tritola (trinitrotoluola). Tudi glede tega je v teku preiskava.

Agencija «Ansa» je prejela obvestilo, kakor je videti, od židovske teroristične organizacije «Irgun Zwai Leumi», ki priznava, da je odgovorna za bombni atentat proti britanskemu veleposlaništvu v Rimu pretekli četrtek.

Pismo, ki so ga poslali po pošti, je bilo brez datuma, a na ovitku je bil poštni žig Rima z datumom 2. novembra.

Obvestilo pravi, da označuje bombni napad na britansko veleposlaništvo začetek delovanja «Židovske vojaške fronte» v državah izven Palestine proti temu, kar imenujejo «britansko zatiranje.»

Obvestilo nadalje pravi, da so vojaki organizacije Irgun Zwai Leumi v četrtek napadli urade britanskega veleposlaništva v Rimu, ki je eno izmed središč protižidovskih zarot in glavni izvršni organ za operacije, ki naj bi zadušile vračanje Židov v domovino.

Dr. S. U. Nahon, član delegacije palestinske židovske agencije za Italijo, je naslovil britanskemu veleposlaniku pri italijanski vladi siru Noelu Charlesu, sledeče pismo v angleščini: «Gospod, ravnokar sem izvedel, da je «Zveza italijanskih židovskih občin» prejela poročilo, ki ga je izdala organizacija «Irgun Zwai Leumi» in prepis pisma te organizacije italijanskemu ministrskemu predsedniku, v katerem izjavljajo, da so člani organizacije «Irgun» razstrelili urade britanskega veleposlaništva v Rimu.

«Naloga policije bo, da ugotovi resničnost gornjih izjav, a z ozirom na okoliščine ne morem drugo kot izraziti svoje globoko zgražanje in bol zaradi domneve, da bi mogli izvesti Židje takšen zločin.»

Dr. Nahon je sporočil, da je poslal pisma iste vsebine predsedniku vlade De Gasperiju, da bi izrazil «svoje posebno občlovanje, da se je to težko dejanje primerilo ravno v Italiji, državi, ki je vedno izkazovala naklonjenost Židom.»

DE GASPERIJEV GOVOR

Rim, 5. novembra

V nedeljo je imel predsednik vlade De Gasperi govor na zborovanju demokrščijanov v Rimu. Komentiral je nedavni sporazum med socialisti in komunisti. Poudaril je, da so voditelji svetovnega socialističnega gibanja, kakor sta Blum in Attlee, kritizirali komunistično stranko in skupno social-komunistično fronto. De Gasperi je dejal, da je «pogodba med italijanskimi socialisti in komunisti naravna posledica marksistične ideologije obeh strank, ki kot zagovornica kolektivizma vodi do diktature in do zanikanja demokracije. Krščanska demokracija se bo vedno borila proti taki ideologiji. Če bodo komunisti in socialisti — je nadaljeval De Gasperi — skupno nastopili na prihodnjih volitvah in zmagali, bodo morali prevzeti odgovornost za oblast in javno upravo. Mi pa bomo načirali in kritizirali njihovo poslovanje.

De Gasperi je omenil tudi partizansko gibanje dr. Andreonija. Izjavil je, da so zaprte partizane izpustili na svobodo ter dodal, da nikomur ne zanika pravice, da se organizira kot politična stranka, toda ne kot vojaška organizacija izven državnih organov.

Ob koncu je De Gasperi ponovno poudaril, da je program krščanske demokracije — svoboda in pravica, in sicer svoboda in pravica za vse.

IZGINOTJE VODITELJA KOMISIJE ZA DENACIFIKACIJO

Hamburg, 5. novembra

Berlinska policija vodi preiskavo o izginotju Fritza Hartmana ki je voditelj komisije za denacifikacijo umetnikov in predsednik umetniške zbornice v Berlinu. Hartmana in njegovo ženo pogrešajo že teden dni.

NAJBOGATEJŠI RUDNIK ŽELEZA

Moskva, 5. novembra

Pričeli so z deli v najbogatejšem rudniku za železno rudo na svetu, ki leži ob vznožju Pamirja v Srednji Aziji v višini 2500 metrov. Ta rudnik bodo zvezali z najbližjo železniško postajo z vzpenjačo, ki bo dolga 24 km.

Nova grška vlada

Populisti, liberalci, reformisti

ATENE, 5. novembra. — *Nova populistična vlada pod vodstvom ministrskega predsednika Tsaldarisa je včeraj prisegla grškemu kralju. Predhodno so javili, da so v zadnjem trenotku nastale težave v preureditvi vlade in to zaradi končnoveljavne razdelitve ministrstev.*

To je tretja Tsaldariseva vlada od volitev, ki so bile dne 3. marca. Deset ministrov zadnje vlade je ostalo na svojem mestu. To so: Konstantin Tsaldaris, ministrski predsednik in zunanji minister; Stefanos Stefanopoulos, minister za koordinacijo; Dimitrios Helmis, finančni minister; Panos Hatzipanos, pravosodni minister; Stilianos Donatas, minister za javna dela; D'Apad Dimitriou, prometni minister; Antonios Papadimos, minister za prosveto; Athanase Anthanassis, minister za poljedelstvo; Nicholas Abbram, minister za trgovsko mornarico; Athanase Peratis, minister za pošto in brzojav.

Trije bivši populistični ministri, Petro Mavramihalis, za obrambo, Spiro Theotokis, za red, in Andrea Stratos, za delo, niso v novi vladi.

Pred ponovno sestavo vlade so se dva tedna brezplodno pogajali za koalicijsko vlado.

Tsaldaris je predložil kralju imenik nove populistične vlade. Pogajanja s strankami parlamentarne opozicije, iz katere je bilo izključeno skrajno levičarsko gibanje EAM, so bila neuspešna, kljub kraljevemu osebnemu posredovanju. Voditelji opozicije pripisujejo neuspeh Tsaldarisovem vztrajanju, da obdrži predsedništvo in zunanje ministrstvo. Od 10 ministrov, ki so obdržali svoja ministrstva, jih 8 pripada Tsaldarisovi populistični stranki. Ostala dva, minister za trgovsko mornarico in minister za javna dela, sta liberalna nacionalista.

Liberalni nacionalisti so monarhisti in tesno povezani s populisti. Ministrstvo za delo so začasno poverili Mihailu Ailiancetu. Voditelj reformistične stranke Apostolus Alexandris, bivši minister, je postal minister brez listnice Njegovo prejšnje mesto so dali nekemu drugemu reformistu, Athanasu Mihalakopoulosu.

Ministrstvo vojske so poverili Philippu Dragoumisu, bivšemu zunanjemu ministru. ministrstvo letalstva pa Aristidu Protopapadakisu.

Vlado zapuščajo trije ministri: Dimitrios Stefanopoulos, minister za dobave, ki ga je nadomestil Panayotis Kandzias; Lazanaz, minister za socialno skrbstvo, ki ga je nadomestil Mihail Kotsanoč, in Kamandzakos, minister za higijeno, ki ga je nadomestil Antonio Karakas.

Panos Hadzipanos, monarhist in minister za pravosodje, ki je obdržal svoje mesto, je začasno prevzel tudi podtajništvo predsedništva ministrskega sveta. Njegov prednik Paravantis je odstopil.

Nicholas Baltazzis Mavrogordatos je obdržal podtajništvo za tisk.

VPRAŠANJE PRESELITVE NEMŠKIH DELAVCEV V SOVJETSKO ZVEZO

Berlin, 5. novembra

Včeraj je bil v Berlinu sestanek vzporeditvenega odbora zavezniških nadzorstvenih oblasti, po katerem so izdali kratko poročilo, ki pa ne omenja preselitve nemških delavcev v Sovjetsko zvezo. Berlinski dopisnik BBC meni, da so o tem vprašanju razpravljali in da bo ponovno prišlo na dnevni red, ko se bo odbor sestal v soboto. Dopisnik pravi, da so med izmenjavo mnenj o tem predmetu, ki je trajala eno uro, vprašali sovjetske zastopnike, če o uporabili silo pri odpeljavi Nemcev; odgovorili so «ne». Dopisnik nadalje poroča da so Sovjeti dejali, da niso storili ničesar, kar ne bi za poprej storili Britanci in Američani, ter da bodo o teh delavcih, ki so jih odpeljali, dali podrobnejše podatke, če bodo tudi Britanci in Američani napravili isto.

VESTI V 1 STAVKU

— Tri sto predstavnikov Združenih narodov je obiskalo grob predsednika Roosevelta; predsednik Spaak in Molotov sta položila vence.

— Židovski teroristi so z minami pognali v zrak tovorni vlak 16 km severno od Tel Aviva.

— V Meranu je po dolgi bolezni umrl Christopher Lumby, dopisnik londonskega «Timesa»; v tej službi je bil nad 30 let in je preživel nekaj let tudi Beograd.

JULIJSKA KRAJINA

Napad na vlak pri Tržiču

TRŽIČ, 5. novembra — Včeraj je bilo ranjenih 7 oseb, ko so neznanci 5 km južnovzhodno od Tržiča z orožjem napadli posebni vlak na poti v Trst, s katerim se je peljalo več sto članov CLN, ki so se vračali s spominske slovesnosti na vojaškem pokopališču v Redipulji.

Urad «Pubblic Relations» Julijske krajine je včeraj izdal sledeče poročilo o incidentu: «Danes ob 13. uri so s posebnega vlaka, ki se je vračal iz Redipulje, vrgli ročno bombo proti hiši v bližini železniške proge, preden je vlak privozil v Tržič.

«Približno 2 km za Tržičem pri Montusa Sablico so proti vlaku vrgli ročne bombe in oddali nekaj lic ja so iz puške. Agenti civilne policije so iz vlada oddali nekaj strelov. Nekatere osebe, ki nimajo nič skupnega s policijo, so vrgle iz vlaka tudi ročne bombe. Nekaj oseb je izstopilo iz vlaka na kraju, kjer so delavci zasajali drevesa.

«Nekega potnika, ki je imel pri sebi bombo, so aretirali. Aretirali so še 7 drugih sumljivih oseb, verjetno delavcev, a pri njih niso našli orožja. Izmed teh 7 oseb jih je bilo 5 lažje ranjenih, medtem ko sta dva imela rane od strelnega orožja majhnega kalibra. Odpeljali so jih v bolnišnico. Nadaljujejo s preiskavo.

«Resno ranjen je bil 16 letni Sisto Zoff iz Bistrinja, ki so ga prepeljali v bolnišnico v Tržiču. Zdravniki so ugotovili, da je izgubil desno oko in da ima prebito lobanjo in so mu izstopili možgani. Med aretiranci je 14 letni Mario Okretič, ki so ga po trditvah policije videli, da je vrgel ročno bombo.

IZ SLOVENIJE

Takoj po osvoboditvi so oblasti v Sloveniji posvetile zelo veliko pozornost prosvetnemu delu. Popravili so šolska poslopja in začeli zbirati šolske knjige. Slovensko prosvetno ministrstvo je uvedlo sedemletno šolsko obveznost. Število osnovnih šol je znatno narastlo; trenotno je vseh šol 870, število učencev pa je doseglo 165.000. Zaradi pomanjkanja učiteljskih moči, katerih število se je zmanjšalo med vojno, so uvedli številne tečaje, v katere so sprejeli kakih 1500 pripravnikov. Otvorili so precejšnje število novih srednjih šol, katerih število znaša zdaj 63. Na ljubljanski univerzi so ustanovili gospodarsko fakulteto. Poleg glasbene akademije so ustanovili akademijo za plastično umetnost in dramsko akademijo, ki je prva te vrste v Jugoslaviji.

Po podatkih ministrstva za javna dela v Sloveniji znašajo investicije pri oddelku za gradnje v letošnjem letu 1 milijardo 757 milijonov dinarjev. Od te vsote je predvidenih približno 35 odstotkov za industrijo, 14 odstotkov za železnice, 7 odstotkov za obnovo vasi, 6 odstotkov za obnovo stanovanjskih hiš, 2 odstotka za obnovo šol, 4 odstotke za bolnišnice in približno 19 odstotkov za obnovo cest in vodnih del. Investicije so neprimerno večje kakor pa so bile v katerem koli letu pred vojno.

Pevski koncert je v Ljubljani priredil zbor moravskih učiteljev, na katerem je prikazal dela češke zborne glasbe. Pevski zbor moravskih učiteljev deluje že 43 let in si je ustvaril lepo tradicijo. Njegov koncert je bil na lepi izvajalni višini in je dokaz temeljitega ter uspešnega dela češke glasbene zborne reprodukcije.

Umrli so: Valentin Sablatnik, Alojz Pintar, železniški upokojenec, Anton Osolnik, posestnik, vsi v Ljubljani; Marija Kapaun, vdova Ozim, v Rušah; Aleksandra Manohlna; Josip Pehani, ravnatelj biv. Vzajemne zavarovalnice v pok.; Frančiška Stajer, roj. Trampuš; Marija Turk, soproga žel. v pok.; Andrej Peklaj, mitniški nadpaznik v pok.; Matija Vencelj, laborant; Julija Domicelj; vsi v Ljubljani; Anton Sajberl, narednik vodnik v pok. v Celju; Tončka Koprivnikar, roj. Paternoster, v Litiji; Jože Pasar, upok. železničar, v Žužemberku; Arnold Kreps, šolski upravitelj v pok., v Dolnji Lendavi; Avgust Požegar, šolski upravitelj v pok., v Murski Soboti.

Umor na cesti Pieris-Sv. Kocjan

Tržič, 5. novembra

Dva in dvajset letni vozač pri Town Majorju v Tržiču Ottavio Nonnino iz Sv. Petra Soči je v nedeljo okrog 18.30. ure s svojo zaročenko Alfemio Pellegrini šel po cesti Beljan-Sv. Kocjan na Soči. Nenadoma so ga ustavili trije neznanci oboroženi s samokresi, mu vzeli denarnico in nato oddali proti njemu dva strela, ki sta ga zadela v glavo in trebuh. Med prevozom v krajevno bolnišnico je Nonnino umrl. Policija poroča, da so mladeniču večkrat grozili.

Nonnino se je bojeval pri V. armadi ter se je vrnil po osvoboditvi v Sv. Peter na Soči.

Razstrelivo v policijsko POVELJSTVO V TRŽIČU

Tržič, 5. novembra

V nedeljo ob 20.50 uri so vrgli eksplozivni naboj proti postaji civilne policije v ulici Marco Polo v Tržiču. Eksplozija je povzročila, da so se razbile na poslopju vse šipe; velika škoda je nastala na strehi. Neka trinajstletna deklica Angelina D'Amato, ki je spala v zadnjem nadstropju je bila lažje ranjena po spodnjem delu telesa.

Povišanje pristojbin NA ALKOHOL IN MINERALNA OLJA

Trst, 5. novembra

Na podlagi ukaza Zavezniške vojaške uprave so na področju «A» stopili v veljavo znatni poviški pristojbin na alkohol, mineralna in svetilna olja. Zainteresirani tovarnarji in skladiščniki lahko zahtevajo zadevna pojasnila pri Tehničnem uradu za davek na proizvodnjo, v ulici Palestrina št. 4-II, v Trstu.

Na podlagi ukaza morajo prizadeti naznaniti vse zaloge po stanju z dne 27 oktobra t. l.; posebno pa je treba naznaniti:

1) količine naravnega špirita in drugih alkoholnih proizvodov, vključno marsalo, likerska vina, krepilne in aperitivne likerje na vinski osnovi, ki so bili prosti davka, kdor koli jih ima v količini nad 100 litrov;

2) količine piva, prostega davka, v tovarnah ali kakor koli v posesti tvornicarjev;

3) količine mineralnih olj, prostih davkov, ki so bili omenjenega dne v lokalih, v katerih izvajajo finančno nadzorstvo.

Naznanila morajo v dveh izvodih do dne 16. novembra dospeti na Tehnični urad za davek na proizvodnjo ali na najbližnje poveljstvo finančne straže, ki bo poskrbelo za dostavitev Tehničnemu uradu.

STRELI PROTI INŽENIRJU V FOLJANU

Tržič, 5. novembra

Inženir Antonio Cosolo iz Foljana je javil policiji, da so neki neznanci streljali nanj iz brzostrelke, a ga niso zadeli; Cosolo je bil s svojim sinom na lovu.

Odpiranje in zapiranje frizerskih obratov

Trst, 5. novembra

Z uredbo o odpiranju in zapiranju trgovin v občinah po pokrajini je predsednika tržaškega področja izdal tudi naslednjo uredbo o odpiranju in zapiranju brivnic ter damskih in moških frizerskih obratov, ki je že stopila v veljavo.

I. Ob delavnikih in nedeljah

1) Obrati, ki leže v mestnem in predmestnem predelu tržaške občine: od ponedeljka do petka od 8 do 19; ob sobotah od 8 do 19.30; ob nedeljah zaprto;

2) obrati, ki leže v tržaški občini ali točneje v krajih: Opčine, Bane, Trebče, Padriče, Bazovica, Gropada, Lipica, Kontovel, Prosek, Miramar, Grljan, Sv. Križ, Lonjer in Katinara: ob ponedeljkih zaprto; od torka do petka od 8 do 19; ob sobotah od 8 do 19; ob nedeljah od 7 do 13;

3) obrati, ki leže v ostalih občinah tržaške pokrajine: ponedeljek zaprto; od torka do petka odprto od 8 do 19; ob sobotah od 8 do 19.30; ob nedeljah od 8 do 13.

II. Izjeme

1) V občini Ronke bodo obrati zaprti popoldne od 12 do 14;

2) v občini Gradež so v poletnem času (od 15. maja do 15. septembra) obrati lahko odprti ob ponedeljkih od 14 do 20, če je nastavljenemu osebju dovoljeno izrabiti tedenski počitek.

III. Popolni prazniki

Na Novo leto, Veliko noč, Sv. Justa dan in Božič bodo obrati ves dan zaprti.

IV. Polprazniki

Na polpraznične dni, Trije kralji, Sv. Jožef, Vnebovzetje, Telovo, Sv. Peter in Pavel, Marijino Vnebovzetje, Vsi Sveti, Brezmadežno spočetje, Sv. Štefan in velikonočni ponedeljek, bodo obrati na mestnem in predmestnem tržaškem področju odprti od 8 do 13.30.

Obrati v vseh ostalih občinah pokrajine in na ozemlju tržaške občine bodo upoštevali urnik, ki je določen zanje za nedelje.

V. Posebne določbe

Kadar praznični dan, za katerega je določena popolna zatvoritev obratov, pade na dan pred ali po nedelji, so lahko obrati v krajih, kjer velja nedeljska zatvoritev, na tako nedeljo odprti s sledečim urnikom: od 8 do 13. Nameščencem bodo morali v tem primeru dati pet ur in pol neprekinjenega počitka naslednji teden.

Na dneve pred popolnimi prazniki, ko morajo biti obrati ves dan zaprti, bodo ti v tržaški pokrajini upoštevali sobotni urnik.

Kadar so obrati zaprti, je treba spustiti železne zavese in je mogoče končati že začeta dela najdelj v 30 minutah.

V primeru kršitve zgoraj navedenih določil bodo izvajali ukrepe, ki so določeni za kršitev zakonov številka 973, z dne 16. junija 1932 in št. 370, z dne 23. februarja 1934.

Predsedniki občin, častniki in agenti javne varnosti so pooblaščeni za izvedbo te uredbe, v kolikor spada v njihovo pristojnost.

Pričujoča uredba ukinja vse prejšnje prefektove glede urnika trgovin v vseh občinah pokrajine, za katere ni potrebno policijsko dovoljenje.

ATENTATI PROTI POLICIJI V PIERISU

Tržič, 5. novembra

V nedeljo ob 1.35 uri so proti obhodnici civilne policije v Pierisu, ki je bila v službi pri Sv. Kocjanu ob Soči, vrgli dve ročni bombi in oddali proti njej nekaj strelov. Ranjen ni bil nihče.

Ob 1.50 uri so neznanci vrgli bombo proti vojašnici civilne policije pri Pierisu. Eksplozija ni nikogar ranila, niti ni povzročila škode. Agenti, ki so bili v vojašnici, so v odgovor takoj začeli streljati skozi okna ter na to preiskali področje, da bi izsledili atentatorje. Preiskava je bila brez uspeha.

IZ JUGOSLAVIJE

V soboto so v Beogradu preložili razpravo proti 12 Nemcem, obtoženim okrutnosti do jugoslovanskih vojnih ujetnikov. Vojaški tožilec Stepanovič je zahteval za vse obtožence smrtno kazen. Nemci so izjavili, da so nedolžni in da so le izvrševali ukaze svojih nadrejenih. Sodba bo objavljena danes.

TRŽAŠKA KRONIKA

OMEJITVE ELEKTRIČNEGA TOKA

Določbe za tržaško pokrajino, ki bodo stopile v veljavo 6. novembra ob 1. uri zjutraj

Na osnovi splošnega ukaza, ki ga je podpisal višji častnik za civilne zadeve polkovnik Alfred C. Bowman, bo jutri ob uri 1. uri stopil v veljavo ukaz o omejtvi uporabe električnega toka, ki zanima vse, zlasti pa domače potrošnike in lastnike javnih lokalov, trgovin, uradov in javnih obratov. «Public Relations Office» Julijske krajine je v zvezi z zadevnim ukazom izdal naslednjo izjavo:

«Zaradi težkega pomanjkanja električnega toka v Julijski krajini je Zavezniška vojaška uprava storila ukrepe za, omejitev potrošnje med zimo.

Splošni ukaz št. 84, ki ga je podpisal polkovnik Bowman, pooblašča omejitev ali prepoved uporabe elektrike in zadeva vse potrošnike električne energije, ki jo dobavljajo iz severne Italije s sistemom GRID. Od tega ukaza so izključene zasebne in občinske električne centrale, ki niso v zvezi s sistemom GRID.

Omejitve bodo morali upoštevati pri porabi elektrike za sledeče namene:

a) domača poraba za razsvetljavo, igrevanje in za kuhinjsko uporabo;

b) lokali za javne zabave;

c) javni obrati, in sicer: cestna razsvetljava, tramvaji, filovije itd.;

d) razsvetljava izložb zunanjih razsvetljenih razstav;

e) razsvetljava v industrijske namene v trgovinah, profesionalnih in trgovskih uradih, kakor tudi v trgovskih in industrijskih napravah.

V določenih primerih bo komisar področja na pismeno prošnjo imel možnost podeljevati celotno ali delno oprostitev kateri koli napravi, ustanovi ali zasebniku, kjer bo imel to za potrebno v interesu zdravja in javne varnosti.

Ukaz nadalje pojasnjuje, da bodo vsako prekršitev pravil obravnavali s strogostjo in da bodo kršilci predpisov podvrženi težkim kaznim Za prvi prekršek bo kršilec kaznovan s takojšnjo ukinitvijo dobave električnega toka za dobo od enega do treh tednov, za drugo in za vsako nadaljnjo kršitev bo podvržen postopku s strani zavezniškega vojaškega sodišča in bo, če bo spoznan za krivega, kaznovan z denarno kaznijo ali z zaporom. Sodišče bo tudi lahko izreklo zaplembo uporabljenih električnih aparatov.

Podrobnosti o zadevnih omejitvah bodo objavili komisarji področij v področnih ukazih, ki veljajo za Trst, Gorico in Pulj.

Za omejitev uporabe toka na tržaškem področju velja naslednji področni ukaz:

I. OMEJITVE UPORABE ELEKTRIČNEGA TOKA

1) Potrošnja električne energije s strani zasebnih potrošnikov za razvestljavo in za domačo uporabo bo morala biti omejena na 180 KW na mesec za vsako rodbino 4 oseb ali manj; za vsako osebo nad 4 bo nakazilo povečano za 30 KW na mesec z največjim skupnim številom 300 KW na mesec.

2) Tok bo prekinjen vsak dan (vštevši nedeljo) v vsem področju, z izjemo, kakor je predvideno v točki 3, med 8.30. in 11.30. uro.

2) Da bi olajšali učinek omejitev bolnišnicam, bo dnevna omejitev v določenih majhnih okrajih tržaške občine med 13.30 in 16.30 namesto med 8.30 in 11.30.

4) Nobena trgovina, noben urad in nobeno trgovsko, industrijsko, in rokodelsko podjetje ne bo smelo uporabljati električnega toka za razsvetljavo in v industrijske namene med 17.30. in 7. uro.

5) Industrijska podjetja, ki jih neposredno oskrbuje SELVEG, ne bodo imela omejitev glede urnika, toda bodo morala zmanjšati svojo potrošnjo na ne več kakor 80 odstotkov potrošnje v oktobru 1946.

6) Bari, gostilne in restavracije ne smejo uporabljati električnega toka po 23. uri. Prav tako bodo morali znižati porabo toka na 66% porabe v oktobru 1946.

7) Kinomatografi in gledališča bodo odprta samo od 16.30 do 23 ure.

8) Skupne dvorane v hotelih ne bodo smele uporabljati električni tok po 23. uri. Hkrati bodo morale znižati porabo toka na 66% porabe v oktobru 1946.

9) Cestne luči bodo prižgali pol ure po zahodu sonca in jih bodo ugasnili eno uro pred zoro. Povprečno jakost razsvetjave bodo znižali za 40%.

10) Vožnje tramvajev in filovij bodo omejili v smislu upravnih odlokov tega poveljstva, ki jih bodo objavili v tisku.

11) Brivci in frizerji ne bodo smeli uporabljati električnega toka za razsvetljavo ali za delo po 18.30 uri.

II. PREPOVED UPORABE ELEKTRIČNEGA TOKA

1) Uporaba elektrike za ogrevanje je v vseh prostorih prepovedana.

2) Prepovedana je uporaba elektrike za razsvetljavo izložb in reklamnih napisov.

III. IZJEME IN SPREMEMBE

1) Komisar področja bo na temelju prošenj oprostil bolnišnice in zdravniške ambulante predpisov člena I, točke 4 in člena II, točke 2.

2) Lokale, ki imajo elektriko iz zasebnih generatorjev, bodo izvzeli od določb tega ukaza.

3) Peke in lekarnarje bodo zaradi njihovega važnega dela izvzeli od določb člena I, točke 4.

4) Zaradi varnosti bodo trgovinam dovolili notranjo razsvetljavo 40 W za vsako izložbo med 17.30, in 7 uro.

5) Javne zgradbe in ustanove ali zasebnike bodo zaradi zdravja ali javne varnosti lahko deloma ali popolnoma oprostili določb tega ukaza po pisanih prošnjah, ki jih bodo morali predložiti komisarju področja.

6) Prepoved uporabe električnega toka za razsvetljavo ali za druge namene med določenimi urami ne ovira razsvetljave z drugimi sredstvi.

IV. IMENOVANJE ODGOVORNEGA ČASTNIKA

Imenoval bom častnika področja, ki bo odgovoren za izvrševanje določb tega ukaza. Izpeljati bo moral to nalogo in v mojem imenu izdajati predpise za izvedbo.

V. KAZNI

1) Vsem osebam, ki bodo kršile ta ukaz, bodo takoj ukinili dobavo električnega toka za njihove lokale, in sicer prvič za en teden, drugič in v naslednjih primerih za 2 tedna.

2) Če bo zavezniško vojaško sodišče kršitelja spoznalo za krivega, ga bo lahko obsodilo na globo ali na zapor ali na obe kazni, kakor bo določilo sodišče. Poleg tega bo sodišče lahko odredilo zaplembo električnih naprav, ki jih je rabil.

3) Kršitve tega ukaza bodo poročali od mene imenovanemu častniku, ki bo ukazal ukinitev dobave električnega toka, ter bo mogel poročati o kršitvi sodnemu uradu področja zaradi tožbe pred zavezniškim vojaškim sodiščem.

VI. VSTOP UKAZA V VELJAVO

Ta ukaz bo stopil v veljavo 6. novembra 1946 ob 1 uri.

H. P. P. ROBERTSON
komisar področja

Razpis mest za pomožne merilske nadzornike

Prefektura poroča: Z ministrskim odlokom z dne 14. septembra so razpisali natečaj za 17 mest za pomožne merilske nadzornike pri upravi merilskega urada za dragocene kovine. Interesenti si lahko ogledajo razpis na prefekturi v sobi št. 34. Rok za vložitev prošenj je do 22. decembra.

Protestne stavke

Včeraj zjutraj in popoldne je v raznih mestnih zgradbah del delavstva začel s stavko v znamenje protesta proti italijanskim manifestacijam. Enotni sindikati so izjavili, da nimajo nič skupnega s to iniciativo. Uslužbenci javnih skladišč so poslali ravnateljstvu pismo s podpisi 43 oseb, v katerem pravijo: «Med vsemi pristaniškimi delavci je veliko zgražanje zaradi današnjih nasilij in ustrahovanj proti prebivalstvu. Zlasti nacionalistične skupine so to izvajale in med drugim skušale učencem vsiliti sklep, da praznujejo današnji dan.» Pismo nadalje pravi: «Če ZVU ne bo takoj posredovala, da ukine to stanje, bodo pristaniški delavci zapustili svoje delo in sami šli zaščitit mir svojih družin in svojih otrok.»

Tudi v drugih podjetjih «Cantieri», «Ilva», «Dreher», itd. so imele stavke — kakor se zdi — isti povod. Število stavkujočih je narastlo na več tisoč, toda ni mogoče ugotoviti števila, ker so odhajali od dela v skupinah in ob različnih urah v teku dneva.

ZANIMIVOSTI

Pretekli mesec je v Moskvi umrl začetnik sovjetske umetnosti ilustriranih letakov in sloviti risar političnih karikatur Dimitrij Ecor.

* * *

Na Sardiniji je bil konec preteklega meseca silovit orkan, ki je zahteval življenje 33 oseb. Porušenih je bilo 90 hiš; neka železniška proga je bila prekinjena v dolžino 1 km. Posebno je bilo prizadeto področje okoli Elmasa in Sestuja.

* * *

Iz Amsterdama je odplula v antarktične predele za 6 mesecev nizozemska kitolovka «Barendes». V tem času namerava moštvo pripraviti 8 do 20 tisoč ton kitovega olja, ki bo prišel zelo prav Nizozemski, kjer primanjkuje maščob.

Izredno porotno sodišče

Preložitev razprave proti Valdemarinu

Izredno porotno sodišče je zaradi odsotnosti nekaterih važnih prič preložilo na 20. november razpravo proti Arturu Valdemarinu.

Valdemarina so obtožili: 1) kolaboracije s sovražnikom po 8. septembru 1943 na puljskem področju; 2) organiziranja fašističnih oddelkov pred 8. septembrom 1943; 3) prevzem političnih nalog, organiziranja fašističnih odddelkov in propagande za ohranitev fašističnega režima po državnem udaru januarja 1925.

Te obtožbe so sicer splošnega značaja, vendar so na razpravi nastopile tudi številne priče, ki so navajale podrobne obtožbe. Zaslišali so tudi razbremenilne priče.

NAŠLI SO TRI ROČNE BOMBE IN 75 mm IZSTRELEK

Delavci podjetja Zannino so pri delu v ulici Buonarroti 56 med razvalinami našli tri ročne bombe vrste «Breda». Odstranjevalci, ki so jih poklicali na mesto, so razstrelili eno, ki je bila nezavarovana ter poskrbeli za odstranitev ostalih dveh.

Agenti gozdne policije so na patrolni službi vzdolž bazoviške ceste našli 75 mm izstrelek. Naboj, ki je ležal na pol v travi v bližini carinske meje, so odnesli na sedež civilne policije, ki ga je nato predala čistilcem min.

PRIHOD BIVŠIH UJETNIKOV

V nedeljo popoldne je prispelo na tržaško postajo 65 vojnih ujetnikov in civilnih interniracev iz taborišča pri Beogradu. Jugoslovanske oblasti so jih izročile na postaji v Sežani oddelku britanskega obmejnega bataljona. Po prihodu v Trst so bivše ujetnike nastanili v poslopju za begunce pri glavni postaji. Petnajst izmed njih jih ni moglo hoditi, zato so jih prepeljali semkaj s tovornimi avtomobili. Angleški častniki so izjavili ujetnikom, da po prihodu v Trst niso več ujetniki ter lahko takoj zapustijo begunsko taborišče.

POPRAVLJAMO

V včerajšnjem poročilu o proitalijanskih demonstracijah je tiskarski škrat napravil neljubo pomoto: v tretji vrsti je pri besedi «padlim» zamenjal črko «a» v «o», kar s tem popravljamo.

GORICA

Pregled in potrditev voznih dovoljenj

Goriški Avtomobilski klub poroča, da so po določilih točke 183 priloge odredbe št. 190 (Uradni list ZVU 23 b z dne 1. 8. 1946) s 1. avgustom 1945 zvišali pristojbino za letno potrditev voznih dovoljenj na 100 lir.

Nadalje so določili, da bo treba pristojbino plačano pred omenjenim datumom nadoknaditi z doplačilom zneska 21 lir. Pravliko bo treba plačati pri Avtomobilskem klubu v Gorici najkesneje do 30. novembra t. l. v izogib kazni, ki jih predvidevajo veljavne določbe.

Trije ranjeni pri nesreči z avtomobilom

Iz Huma pri Kojskem je včeraj popoldne odpeljal manjši tovorni avtomobil, na katerem so se razen šoferja vozili štirje učitelji iz Cerova in Josip Simčič. Vsi so bili namenjeni v Gorico. Na poti pa so imeli smolo, ker je avtomobil zaradi pokvare zavozil s ceste in se prevrnil. Pri nesreči so bili ranjeni 25 letni učitelj Josip Lavrenčič iz Gorice, 47 letna učiteljica Katarina Ferini iz Gorice in Josip Simčič. Vse ranjence so prepeljali v goriško bolnišnico, od koder je Simčič, ki je bil samo lažje ranjen, kmalu lahko odšel domov, ostala dva pa sta morala ostati v zdravniški oskrbi. Ferinijeva je dobila rane na glavi in kolenu, Lavrenčič pa ima razen ran tudi pretres možganov.

Poziv komisije za čiščenje

Komisija za čiščenje v zasebnih podjetjih sporoča, da sta bivši nameščenec podjetja «Safog» Carlo Malfatti, stanujoč v Gorici, ulica Mameli 8 in bivši nameščenec podjetja Ribi Malfatti Bruno, stanujoč v Gorici, ulica Favetti 21, vložila prošnji z ponovni sprejem v službo. Kdor koli bi vedel za dejanja, ki bi jih omenjena zagrešila v korist fašizma ali v sodelovanju z okupatorjem, naj to najkesneje v teku 7 dni javi komisiji za čiščenje, sodna palača, II nadst., soba št. 57.

Dve osebi aretirani in 6 pridržanih zaradi streljanja proti policiji

V nedeljo ob 18.30 uri so oddali več strelov iz strojnice proti obhodnici civilne policije Julijske krajine, ki je bila na službeni poti v Kamno pri Kobaridu. Streli so zgrešili cilj. Policijski agenti poveljstva v Kobaridu so nemudoma preiskali kraj ter aretirali osumljene odeležence napada, in sicer nekega Gregoriča in Ivana Lebana, katerih niso mogli točneje identificirati ter pridržali 6 drugih. Nadaljnje podrobnosti še niso znane.

Nesreča z revolverjem

Včeraj zvečer je rešilni avtomobil pripeljal iz hotela «Stella d'oro» na trgu Sv. Antona v bolnišnico 34 letno Miri Bucciano zaradi rane s strelnim orožjem v stegnu. Buccianova je prišla istega dne iz Genove. V bolnišnici je povedala, da je bila v družbi nekega mladeniča, ki je tako nerodno ravnal z revolverjem, da se je ta sprožil in jo ranil v nogo.

Na poti proti domu so ga oropali

Pred nekaj dnevi so trije zakrinkani in oboroženi neznanci ustavili 38 letnega kmeta Stanka Rutarja iz Volarjev, ko se je vračal proti domu in od njega zahtevali denarnico. Rutarju ni preostalo drugega kot da je izpolnil zahtevo

Aretacije zaradi tihotapstva in posesti tujega denarja

V Volčah je obhodnica civilne policije aretirala Mihaela Blažiča, ki je hotel brez pravega dovoljenja prenesti na področje B 60 kilogramov surove kave. Policija je kavo zaplenila.

— Policija iz Kanala je naznanila sodnim oblastem 19 letnega Bruna Škerlavaja in 23 letnega Srečka Mikulina iz Gorice zaradi nezakonite posesti jugoslovanskega denarja.

PULJ

POLICIJA RAZPRŠILA DEMONSTRANTE

Včeraj je bilo v Pulju opaziti med italijanskim prebivalstvom gibanje, ki je privedlo do shodov in nato tudi spopadov z nasprotnimi strankami. Civilna policija je povsod posegla vmes, da bi demonstrante razpršila. Nekaj oseb je bilo aretiranih in nekaj lažje ranjenih med spopadi.

GOSPODARSTVO

Nova paroplovna družba «Fratelli Cosulich» bo s parnikoma «Argentina» in «Brazil» prihodnje leto začela opravljati redno potniško službo med Evropo in Ameriko. Parnik «Argentina» trenotno popravljajo v genovskih ladjedelnicah in bo 9. januarja odpotoval v Južno Ameriko. Pot iz Genove v Rio de Janeiro bo preplul v 13 dneh, pot Genova-Buenos Aires pa v 16 dnevih. Obe ladji bosta imeli italijanski posadki, vozili pa bosta pod zastavo panamske republike.

V Kairu so otvorili do zdaj največjo konferenco mednarodnih družb za letalski promet, katere se udeležuje 250 zastopnikov preko 60 svetovnih letalskih družb. Na konferenci bodo razpravljali o poenostavitvi formalnosti za letalski promet, vključno ukinitvev vizumov in raznih drugih dokumentov.

V Rimu so podpisali trgovski sporazum med Belgijo in Italijo, ki predvideva znaten razvoj medsebojnih izmenjav.

Z angleško-francoske trgovinske konference so v Londonu javili, da so dosegli zadovoljive napredke in da so v razgovorih rešili že večino najvažnejših vprašanj. Zaradi preučitve seznama blaga, ki ga želijo Francozi izvažati v Veliko Britanijo, so preložili objavo skupnega poročila o konferenci. Na konferenci so rešili tudi vprašanje konsolidacije francoskega dolga v funtih šterlingih ter vprašanje podrobnosti vojnih dolgov.

V Palermu so zaključili prvi velesejem v Sredozemlju, ki je dosegel zelo lep uspeh. Velesejem je obiskalo 200.000 oseb. Skupna vrednost na velesejmu sklenjenih poslov znaša nad eno milijardo. Za prihodnji velesejem, ki bo od 5. do 20. junija leta 1947, so tudi mnoge tuje države pokazale veliko zanimanje.

SPORT

PROTI SUROVOSTIM NA ZELENEM POLJU

Komunistični list «Komsomolskaja pravda» je obtožil sovjetski nogometni klub moskovski «Dinamo», ki je lani potoval po Britaniji, da se «surovo in nedostojno vede». Časopis je to iznesel po srečanju med «Dinamom» in leningrajskim «Zenitom», ko je «Dinamo» — kot ugotavljajo poročila o igri — začel s surovo igro, ker ni mogel na reden način priti do živeza svojemu nasprotniku.

Neki drugi leningrajski časopis je poročal: «Krilec Leonid Solvev (član «Dinamovega» moštva, ki je tudi bil v Britaniji) je spodtaknil nekega leningrajskega igralca in sodnik ga je zaradi tega posvaril. Ker je še nadalje surovo igral, ga je sodnik izključil.

Nato je v razočaranje gledalcev začel surovo igrati neki drugi igralec. Gledalci so bili nad igro «Dinama» zelo razočarani. Leningrajski meščani so prišli gledat tekmo mojstrov, namesto tega pa so videli nekaj popolnoma nasprotnega. Člani «Dinama», ki so videli, da je moštvo «Zenita» zelo borbeno, so igrali kot suroveži. Obžalovanja vredno je, da je najmočnejše moštvo v državi, ki bi moralo dati zgled zares sportne igre, pokazalo, da mu ta manjka.»

Komunistični list nato poziva k sportništvu in kulturi sovjetskih moštev ter pravi: «S tem ne mislimo, da mora vratar obesiti na prečko vrat napis «Dobrodošli», ali da bi morala branilca prisrčno pozdraviti nasprotnike napadalce.»

«Trener, ki pomaga igralcem, da razvijejo svoje telesne sposobnosti, jih mora istočasno tudi naučiti, da ima telesna moč drug namen, kot pa pospravljati z nasprotnikovimi napadalci.

«Igralcem je treba vcepiti razumevanje, da poleg igralskega spričevala ni nujno, da imajo tudi vojaško spričevalo ali spričevalo za prvo pomoč.

«Nekateri trenerji združujejo nogomet z vlečenjem vrvi. Nogomet ni igra, ki bi jo dobilo moštvo, ki zna premlatiti drugo stran.

«Sovjetski gledalci želijo videti visoko stopnjo sportništva pri nogometu vseh vrst.»

RADIO TRST I

263,2 m - 1140 kc

SLOVENSKI SPORED

Torek, 5. novembra

18.45 Nekdanja slovenska uprava in sodstvo; 19 mladinska ura; 19.30 koncert saksofonista Dražila Srečka; 19.50 klavirske skladbe; 20 napoved časa, vesti; 23.15 zadnje vesti.

Sreda, 6. novembra

8 vesti, koledar; 8.20 lahka glasba; 11.30 ukrajinska književnost; 11.45 komorna glasba; 12.15 tedenski pregled tiska; 12.30 češkoslovaške melodije; 12.45 napoved časa, vesti.

ITALIJANSKI SPORED

Torek, 5. novembra

17 popoldanska glasba; 17.30 operna glasba; 18 pregled angloameriškega tiska; 18.15 koncert pianista Guida Gotter; 20.35 harmonični orkester; 21.5 radijska igra-enodejanka; 21.45 lirična komorna glasba; 22.15 julijski pisatelji; 22.30 večerna glasba; 23 zadnja poročila; 23.30 nočno zabavišče; 24 zaključek.

Glavni urednik:
PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

MALI OGLASI

AGENCIJA «FIDES», Videm, Rialto 3, tel. 1920 proda v Pulju stanovanjsko hišo z vsemi udobnostmi in vrtom. Cena milijon lir po dogovoru.

LOUIS WILTON • 51.

Kilometrski kamen št. 27

Kmalu nato je William res prišepal in Gwynne mu je začel pripovedovati komplicirane zahteve glede večerje.

Prekinil pa ga je slabo vzgojeni višji nadzornik, ki je nato, ko je pogledal na uro, močno udaril z roko po mizi.

— Zdaj pa moramo začeti — je opozoril tako, da so slišali vsi navzoči. — Ne pozabite, da moramo iti pod stezo in držati med seboj razdaljo, da nas ne opazijo; bradati šepec ne sme sumiti naše navzočnosti.

* * *

Vse se je zgodilo tako, kakor je ukazal Perkins. Nad zemljo je ležala tako gosta tema, da ni bilo videti niti senc treh mož, ki so pol ure nato prestopili prag «gozdarske koče».

Potem so v notranjosti nedvomno prižgali žepno električno svetilko, ker se je skozi špranje v vratih od časa do časa, v povsem nepravilnih presledkih, prikazal slab pramen svetlobe.

Počasi se je približala polnoč... Pretekla je še ena dolga ura... in nato še ena...

XLV.

Tudi v Alderscourtu je potekel večer po tako razburljivem popoldnevu v precej morečem vzdušju. Videti je bilo, da Molly ni pripravljena sprejeti odprte borbe in uboga Drewova se je morala zadovoljiti s tem, da je sama pri sebi mrmrala in se hudovala.

— Boljše bi bilo, da bi ji zavila vrat, takoj ko se je rodila, tej nesramnici, kakor to delajo z mladimi mački, ki so kljub temu tako ljubki. Po vseh žrtvah, ki jih je morala prispevati, se je morala sramovati in žela ni drugega kot nehvaležnost.... Za deset umazanih šilingov, ali mogoče malo več, je zmožna izdati mater. Tako je rekla hčerki: — Kakor Juda Iškarijot, ki je za trideset denarjev izdal našega gospoda... Nihče si ne bi mislil, da je na svetu taka hudobija...

Molly je brez odgovora odšla in je z vso silo zaloputnila vrata, medtem ko je Drewova s pestjo grozila za njo.

Samo vrag more vedeti, kaj je njeni hčeri. Vedno ji je jezik tako tekel in odgovarjala je vedno, če si se je samo dotaknil, danes pa ji je lahko rekla, kar je hotela in videti je bilo, kot da govori stenam. Na ta način ni bila mogoča niti izmenjava mnenj, kar je bila vedno logična stvar med materjo in hčerko.

Užaljena Molly na medsebojni posvet niti mislila ni, to toliko bolj, ker se je v svoji notranjosti že pripravljala na odhod. Po sestanku z Duncanom, so ji začela v Alderscourtu goreti tla pod nogami: ni si sicer ustvarila natančne slike o elegantnem gospodu, toda namigovanja na njene zasebne zadeve so ji nagnala strah v kosti, ker če bi on ponovil te besede kje drugje, bi se ji moglo primeriti, da bi preživela nekaj let v kraju, ki je bil na svetu najbolj dolgočasen: pod ključem..; Mladenič je o tej neumni zadevi moral že govoriti s staro, ker sicer ne bi namigovala na deset šilingov.

Molly se je že dokončno odločila in čakala je samo še ugodnega trenotka za izvedbo. Dekle je že vedelo, kje so skriti materini prihranki, ki bi jih nekoč imela pravico dedovati, in tudi v sobi gospodične je že vse pretaknila. Ni bilo torej druge zapreke, kot imeti na razpolago deset svobodnih minut....

XLVI.

Tudi tokrat je ta prekleta žival pričela s svojim pasjim koncertom.

Bilo je mogoče okoli enajste ure, ko je Drewovo zbudilo lajanje. Bila je še popolnoma oblečena, ker je morala vedno do polnoči čakati na verjetne pozive gospodarja; v dvomu je prisluhnila; če ni morda slišala zvonenja zvonca. Ker pa od zgoraj ni bilo slišati nikakega ropota, je spet zvrnila vso jezo na Molly, ki je bila kot, vedno, vsega kriva.

Drewova, ki jo je vedno mučil strašen glavobol in je zato, da nekoliko pozabi popoldansko jezo, zvišala dozo takozvanega «pomirjevalnega sredstva», kakor ga je nazivala, je mislila, da bi ji dobro delo malo svežega zraka. Istočasno pa se ji je zdelo potrebno, da da tej pasji zverini potrebno lekcijo, da ne bo več odprla ponoči gobca.

Res je stopila na dvorišče in dokazala s polenom psu, da je ona gospodarica. Potem je hotela sesti na klop z namenom, da se nekoliko odpočije od napornega pasjega pouka; toda njena namera ji ni uspela, ker je tokrat zvonec v prvem nadstropju prav zares zazvonil in kar je bilo pri celi stvari nenavadno precej močno in vztrajno. Žensko je prizadelo in v prvem trenotku je obstala kakor prikovana od začudenja, potem pa se je podvizala in kot da je pozabila na svoj nastop z živaljo, najprej potrkala na Mollyna vrata.

— Pridi mi pomagat — je razburjeno dejala. — Gospodar je prišel in videti je, da se mu zelo mudi.

Molly je dala zadirčen odgovor in užaljena mati je vsa nejevoljna zamrmrala nekako psovko; porabiti je morala precej vžigalic, preden ji je uspelo, da je s tresočo roko prižgala svetilko. Medtem pa je zvonec vztrajno in brez prestanka zvonil.

Končno je bilo slišati škripanje starih lesenih stopnic, ko je ženska s svojimi 200 librami teže stopala s stopnice na stopnico.

Molly je medtem v spodnji sobi v mislih spremljala mater. Ko pa je stara prišla že skoraj na vrh, je Molly hitro in tiho smuknila v materino sobo ter segla z roko neravnost v slamnačo.

Mladenka je razočarana obstala in z obupnim gibom zagrozila s pestjo v smeri proti prvem nadstropju. Ni izgubljala časa: če bi ji uspel udar z gospodično, bi se mogla kaj lahko odpovedati materinim revnim šterlingom. Ker pa je gospodična iz prvega nadstropja dragocene predmete nosila vedno s seboj in ker bi mogla oseba, ne ravno skromna z enim zavitkom čekov živeti udobno vse življenje, je bila Molly zelo razočarana. Razen tega je vedela, da je še mnogo drugih lepih stvari, ki ne pridejo človeku vsak dan pod roke.

Drewova je prišla vsa zasopla v prvo nadstropje, ker je komaj čakala, da bo mogla sesti na stol, kot je to običajno delala. Toda tokrat se je zmotila; takoj so se odprla vrata in zaslišal se je robati glas gospodarja.

— Kaj za vraga vam je? Kje ste bili ves čas ko sem vas klical? Takoj pripeljite sem gospodično Longdenovo.

Isabela Longdenova je čakala za vrati: razburjenje, ki je bilo v hiši, jo je zbudilo in takoj si je mislila, da se bo nekaj zgodilo.

(Nadaljevanje prihodnjič)